

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

אמיר אלשטיין
יו"ר הוועד המנהל

הנשיא העשירי ראובן ריבלין
יו"ר של כבוד

יוחנן פלסנר
נשיא

חברי הוועד המנהל

עו"ד ליאת אהרנסון
פרופ' ורד וניצקי-סרוסי
ד"ר חן ליכטנשטיין
מל מועלים
שגיר' לשעבר סלי מרידור
פרופ' פאדיה נאסר אבו-אלהיג'א
עו"ד אבי פישר
ד"ר מיכל צור
יוסי קוצ'יק

המועצה הבין-לאומית

פרופ' רונלד דניאלס, יו"ר

השופטת רוזלי טילברמן אבליה, קנדה
אן אמלבלאום, ארה"ב
השופטת דורית ביניש, ישראל
השופט סטיבן בריר, ארה"ב
פרופ' משה הלברטל, ישראל
פרופ' כריסטוף מקשיט, גרמניה
ד"ר שרון נוריאן, ארה"ב
השופט אברהם סופר, ארה"ב
ברט ספנס, ארה"ב
פרופ' גרהרד קספר, ארה"ב
הארייט שליפפר, ארה"ב

סגני נשיא

פרופ' סווי נבות, מחקר
ד"ר ישי ג'סין פרס, אסטרטגיה

עמיתים בכירים

פרופ' תמר הרמן
פרופ' נתן זוסמן (אורח)
פרופ' עמית כהן
מד תומר לוטן (אורח)
פרופ' יותם מרגלית
פרופ' דניאל טלטמן
פרופ' בני פורת
פרופ' קרנית פלוג
פרופ' מרדכי קרמיניץ
פרופ' גרעון רהט
ד"ר תהילה שורץ אלטשולר
פרופ' יובל שני

מייסדים

ד"ר אריק בומן
ברנד מובוס (1929-2024)
מוכרי המדינה ג'ורג' שולץ (1920-2021)

יוני 2026

דפוסי הצבעה של יהודים בבחירות 2022 לפי הגדרה דתית

סקירה מאת ד"ר אריאל פינקלשטיין

מבוא ומתודולוגיה

סקירה זו מציגה מיפוי של דפוסי הצבעה של הציבור היהודי בישראל בבחירות לכנסת שנערכו בנובמבר 2022, בחלוקה לפי הגדרה דתית. הסיווג לקבוצות דתיות נעשה בהתאם לחלוקה המקובלת של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לחמש קטגוריות של הגדרה דתית יהודית: חרדי, דתי, מסורתי-דתי, מסורתי לא דתי וחילוני.

במרבית הדמוקרטיה המערביות דפוסי הצבעה של הפרט מבוססים על קווי שסע היסטוריים ומבניים המושפעים מהיבטים מגוונים, בהם מעמד כלכלי, לאום, מוצא אתני/עדתי, מידת דתיות ומקום מגורים. על רקע ההתחזקות של מגמות ה"שבטיות" בחברה הישראלית, המושתתות במידה רבה על חלוקה של החברה הישראלית לקבוצות על בסיס הגדרה דתית, נראה שבישראל יש חשיבות יתרה בבחינת הזיקה שבין הצבעה בבחירות ובין משנתה זה.

חלקה הראשון של הסקירה מציג את דפוסי הצבעה לרשימות של כל אחת מהקבוצות הדתיות בחברה היהודית בישראל. חלקה השני בוחן את הצבעה מבעד לפריזמה של הרשימות ומציג את התפלגות המצביעים של כמה מהרשימות הגדולות בחלוקה לפי הגדרה דתית. סקירה קודמת בחנה באופן דומה את דפוסי הצבעה של יהודים לפי הגדרה דתית בבחירות לכנסת שנערכו במרץ 2021.¹ סקירה זו תערוך בכמה מקומות השוואה לסקירה הקודמת על מנת לבחון את המגמות והשינויים שחלו בין שתי מערכות הבחירות.

המידע המוצג מבוסס על ניתוח מצרפי של 20 סקרים שערך מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל ומדיניות במכון הישראלי לדמוקרטיה בשנה שלאחר הבחירות – בין חודש נובמבר 2022 לחודש אוקטובר 2023. סקרים אלו לא היו סקרי מנדטים/בחירות, אך הנדגמים בהם השיבו, בין היתר, על השאלות לאיזה רשימה הצביעו בבחירות האחרונות ומהי ההגדרה הדתית שלהם. שאלת ההגדרה הדתית המקובלת בסקרי מרכז ויטרבי זהה כמעט לחלוטין לחמש הקטגוריות המוזכרות לעיל של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אלא שבסקרים אלו לא מופיעה הקטגוריה "דתי", ובמקומה מוצגות לנדגמים שתי קטגוריות אחרות: "דתי-לאומי" ו"תורני/חרדי" ליי.

20 הסקרים הנזכרים מבוססים על מדגם מייצג של החברה היהודית בישראל, והשתתפו בהם בסך הכול 12,322 יהודים מעל גיל 18. מבין אלו, 6.5% השיבו שלא הצביעו בבחירות או ששמו פתק לבן, ועוד 6.5% משיבים סירבו להשיב על השאלה לאיזו רשימה הצביעו (התפלגות המסרבים להשיב אחידה כמעט לחלוטין בין הקבוצות הדתיות, כך שאין לנתון זה השפעה ממשית). הסקירה שלהלן בוחנת את דפוסי הצבעה בקרב המצביעים בבחירות בלבד, כך שהיא מבוססת על מדגם כולל של 10,694 יהודים. תודתי נתונה לאילה גולדברג על הסיוע באיסוף ובעיבוד הנתונים.

¹ אריאל פינקלשטיין, [דפוסי הצבעה לפי הגדרה דתית](#), אתר המכון הישראלי לדמוקרטיה, 23.10.2022.

סקירה זו עוסקת בבחירות לכנסת ה-25 שהתקיימו ב-1 בנובמבר 2022. הבחירות התקיימו בתקופת המשבר הפוליטי בישראל, שנמשך כשלוש שנים וחצי, מאז נכשל הניסיון להקים ממשלה לאחר הבחירות לכנסת ה-21 (אפריל 2019). במהלך המשבר התקיימו חמש מערכות בחירות, ומערכת הבחירות ב-2022 הייתה החמישית. הבחירות נערכו לאחר פירוק ממשלת ישראל ה-36, שהייתה ממשלת חילופין בראשות נפתלי בנט ויאיר לפיד וכיהנה מחודש יוני 2021.

בבחירות 2022 התמודדו 49 מפלגות ב-40 רשימות,² מתוכן 10 רשימות עברו את אחוז החסימה ונכנסו לכנסת:

- הליכוד בראשות בנימין נתניהו (32 מנדטים)
 - יש עתיד בראשות יאיר לפיד (24 מנדטים)
 - הציונות הדתית-עוצמה יהודית בראשות בצלאל סמוטריץ' (14 מנדטים): רשימה זו כללה שלוש מפלגות: הציונות הדתית בראשות בצלאל סמוטריץ', עוצמה יהודית בראשות איתמר בן גביר ונעם בראשות אבי מעוז.
 - המחנה הממלכתי בראשות בני גנץ (12 מנדטים): רשימה זו כללה שתי מפלגות: כחול לבן (חוסן לישראל) בראשות בני גנץ ותקווה חדשה בראשות גדעון סער.
 - ש"ס בראשות אריה דרעי (11 מנדטים)
 - יהדות התורה בראשות יצחק גולדקנופף (7 מנדטים): רשימה זו כללה שתי מפלגות: אגודת ישראל בראשות יצחק גולדקנופף ודגל התורה בראשות משה גפני.
 - ישראל ביתנו בראשות אביגדור ליברמן (6 מנדטים)
 - רע"ם בראשות מנסור עבאס (5 מנדטים)
 - חד"ש-תע"ל בראשות איימן עודה (5 מנדטים): רשימה זו כללה שתי מפלגות: חד"ש בראשות איימן עודה ותע"ל בראשות אחמד טיבי.
 - העבודה בראשות מרב מיכאלי (4 מנדטים)
- לצד רשימות אלו התמודדו עוד שלוש מפלגות שזכו לשיעור של למעלה מ-1% מהמצביעים אף שלא עברו את אחוז החסימה: מרצ בראשות זהבה גלאון (3.2% מהקולות); בל"ד בראשות סמי אבו שחאדה (2.9%); והבית היהודי בראשות איילת שקד (1.2%).

² מפלגה היא גוף פוליטי קבוע שרשום כחוק אצל רשם המפלגות והיא פועלת לאורך כל השנה, לא רק בבחירות, ויש לה מוסדות פנימיים. לעומתה, רשימה היא הנבחרת הספציפית והרשימה השמית של האנשים שמתמודדים בבחירות לכנסת. רשימה יכולה להיות מוגשת על ידי מפלגה אחת או על ידי שילוב של כמה מפלגות.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

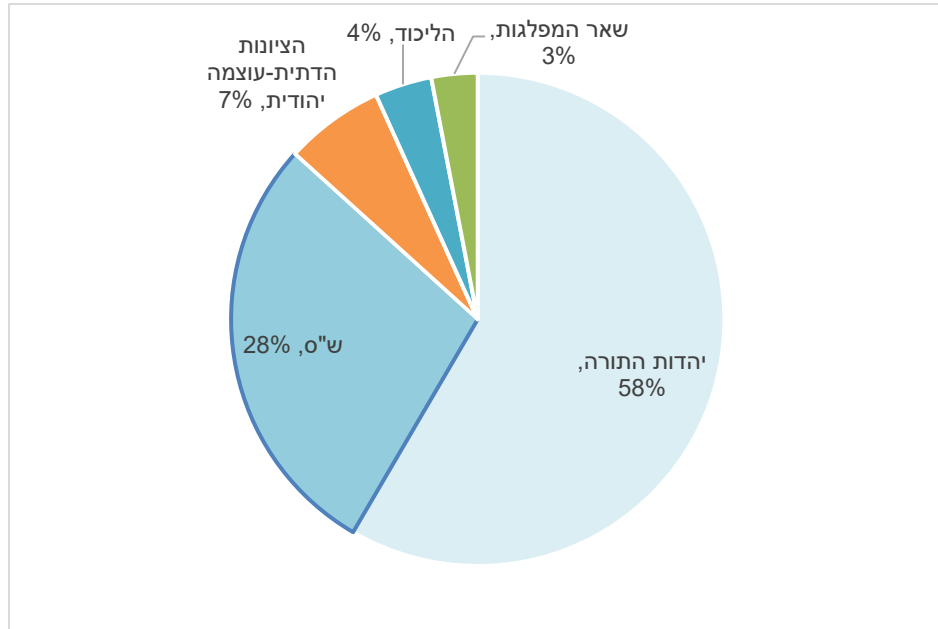
www.idi.org.il

חלק א: הצבעה לפי קבוצה דתית (לפי הגדרה עצמית)

הציבור החרדי

בתרשים הבא מוצגת התפלגות ההצבעה של הציבור החרדי בבחירות 2022.

תרשים 1. פילוח ההצבעה של הציבור החרדי בבחירות 2022, לפי רשימות (ב-%)

86% מבין המגדירים את עצמם חרדים הצביעו לרשימות החרדיות: 58% ליהדות התורה ו-28% לש"ס. מנגד, 14% מהציבור החרדי לא הצביע לרשימות החרדיות: 7% הצביעו לרשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית, 4% לליכוד, והיתר (3%) הצביעו לשאר הרשימות.

השוואה לבחירות 2021 מלמדת שחלה ירידה קלה באחוז החרדים שהצביעו לרשימות חרדיות – מ-89% ל-86%, ומנגד עלייה בשיעור החרדים שהצביעו לרשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית – מ-4% ל-7%.

הציבור הדתי-לאומי

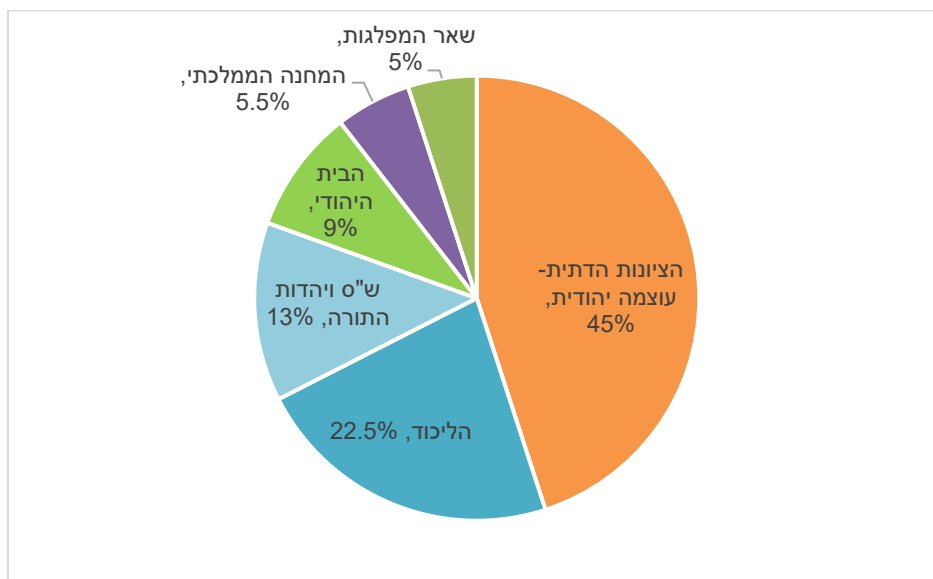
כאמור, הציבור הדתי-לאומי מחולק בסקרים לשתי קבוצות: הקבוצה הגדולה היא של המגדירים את עצמם "דתיים-לאומיים", וקבוצה קטנה יחסית של "תורניים/חרד"לים". תחילה מוצגים הנתונים של שתי הקבוצות יחד, ולאחר מכן מנותחים ההבדלים ביניהן.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

תרשים 2. פילוח ההצבעה של כלל הציבור הדתי הלא חרדי (כולל תורני/חרדי"לי) בבחירות 2022, לפי רשימות (ב-%)

הרשימה הבולטת ביותר בקרב המצביעים הדתיים-לאומיים היא הציונות הדתית-עוצמה יהודית, שלה הצביעו 45% מהדתיים-לאומיים, ולאחריה הליכוד עם 22.5% מקולות הציבור הדתי-לאומי. בנוסף, 13% מהדתיים-לאומיים הצביעו לרשימות החרדיות, רובם – 10.5% מהדתיים-לאומיים – לש"ס והיתר ליהדות התורה. רשימת הבית היהודי (בראשות איילת שקד), שלא עברה את האחוז החסימה, זכתה ל-9% מקולות הדתיים-לאומיים. שאר הרשימות, שהן למעשה רשימות האופוזיציה, זכו ל-10.5% מקולות הדתיים-לאומיים, כמחציתם – 5.5% מהציבור הדתי-לאומי – הצביעו לרשימת המחנה הממלכתי.

בהשוואה לבחירות 2021 חל שינוי משמעותי בקרב המצביעים הדתיים-לאומיים על רקע פרישתה של רשימת ימינה בראשות נפתלי בנט, שבבחירות 2021 קיבלה את קולותיהם של 27% מהדתיים-לאומיים. רשימתה החדשה של חברת ימינה איילת שקד, הבית היהודי, זכתה כאמור בבחירות 2022 ל-9% מקולות הדתיים, כך שיתר הקולות התפזרו בין רשימות אחרות. ככל הנראה מרבית הקולות של ימינה עברו לרשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית, שחוותה עלייה ניכרת – מ-30% מקולות הדתיים-לאומיים בבחירות 2021 ל-45% בבחירות 2022. היעלמותה של ימינה לא הביאה לעלייה בשיעור הדתיים-לאומיים שהצביעו לליכוד, ושיעור זה נותר כ-23%. לעומת זאת חלה עלייה קלה בשיעור הדתיים-לאומיים שהצביעו לרשימות החרדיות (מ-11% ל-13%) ולרשימות האופוזיציה (מ-9% ל-10.5%).

בשני התרשימים הבאים מוצגת התפלגות ההצבעה בחלוקה לסוגים השונים של דתיים-לאומיים: (1) תורני/חרדי"לי (2) דתי-לאומי שאינו חרדי"לי.³

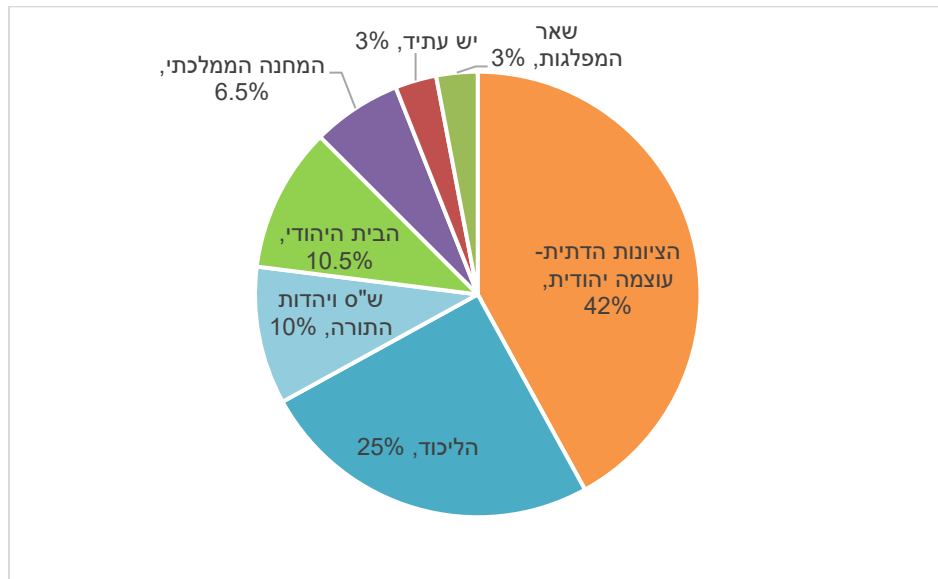
³ הקבוצה התורנית/חרדי"לית היא קבוצה קטנה ביחס לקבוצות האחרות הנבחנות במחקר זה ולכן גם המדגם שלה הוא קטן יחסית ועומד על 254 משיבים, בניגוד לשאר הקבוצות שיש להן מדגם של למעלה מ-1,000 משיבים.

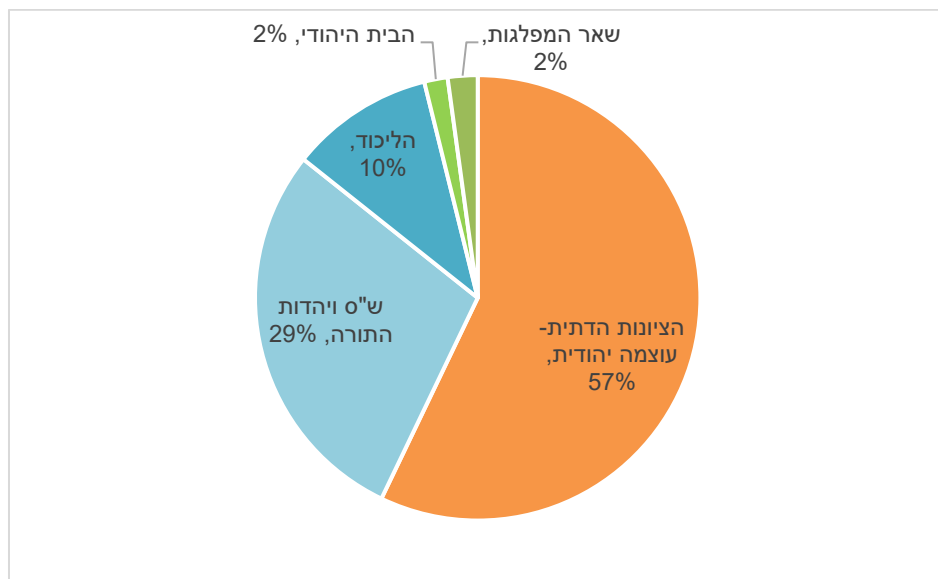
המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

תרשים 3. פילוח ההצבעה של הציבור הדתי-לאומי שאינו חרד"לי בבחירות 2022, לפי רשימות (ב-%)

תרשים 4. פילוח ההצבעה של הציבור התורני/חרד"לי בבחירות 2022, לפי רשימות (ב-%)

ניתן לראות הבדלים ניכרים בין דפוסי ההצבעה של הקבוצה התורנית/חרד"לית לאלו של שאר הדתיים-לאומיים. התורניים/חרד"ליים הצביעו בשיעורים גבוהים בהרבה לרשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית (57%) וכן לרשימות החרדיות (29%); ואילו בקרב הציבור הדתי-לאומי הלא חרד"לי, אומנם רשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית הייתה הרשימה הדומיננטית ביותר, אך שיעור המצביעים לה היה נמוך בהרבה (42%), וגם שיעור המצביעים לרשימות החרדיות היה נמוך בהרבה (10%). מנגד, שיעור המצביעים לליכוד בקרב הציבור הדתי-לאומי הלא חרד"לי היה גבוה בהרבה מאשר בקרב הציבור התורני/חרד"לי (25% לעומת 10%), וכך גם שיעור המצביעים לרשימות האופוזיציה (12.5% לעומת 2% בקרב

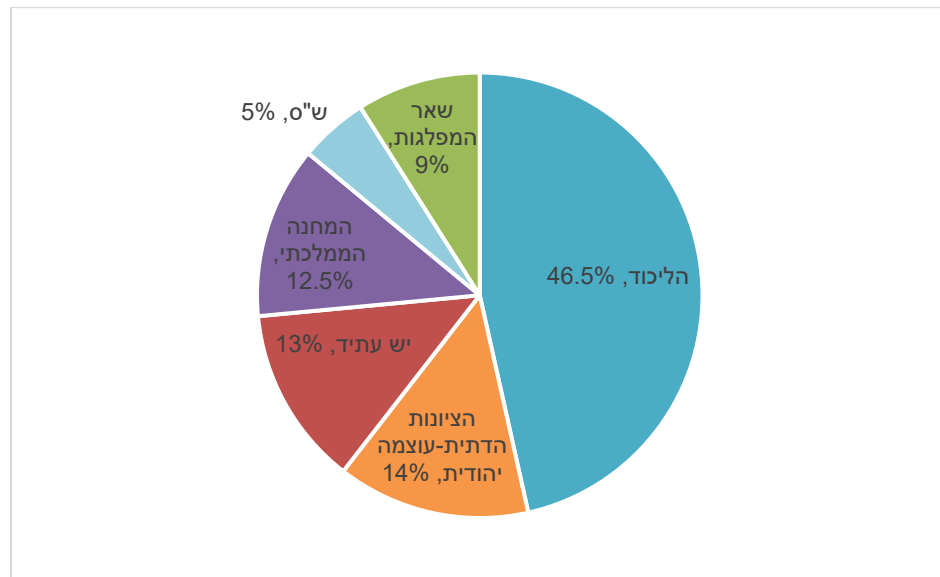

תורניים/חרד"לים) ולרשימת הבית היהודי (10.5% לעומת 2% בקרב תורניים/חרד"לים).

הציבור המסורתי

כאמור, גם הציבור המסורתי מחולק בסקר לשתי קבוצות: "מסורתיים דתיים" ו"מסורתיים לא דתיים". תחילה אציג את נתוני שתי הקבוצות יחד, ולאחר מכן אבחן את ההבדלים בין שתי הקבוצות המסורתיות.

תרשים 5. פילוח ההצבעה של כלל הציבור המסורתי בבחירות 2022, לפי רשימות (ב-%)

הרשימה המועדפת על הציבור המסורתי – בפער ניכר – היא הליכוד, כך ש-46.5% מתוך המסורתיים הצביעו לרשימה זו. שלוש הרשימות החזקות ביותר בקרב הציבור המסורתי לאחר הליכוד הן הציונות הדתית-עוצמה יהודית (14%), יש עתיד (13%) והמחנה הממלכתי (12.5%).

השוואה לבחירות 2021 מלמדת על עלייה ניכרת בשיעור המסורתיים שהצביעו לליכוד ולציונות הדתית-עוצמה יהודית. שיעור המסורתיים שהצביעו לליכוד עלה בין שתי מערכות הבחירות מ-39% ל-46.5%, ושיעור המסורתיים שהצביעו לרשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית עלה מ-4% ל-14%. גם בשיעור המסורתיים שהצביעו ליש עתיד הייתה עלייה קלה, מ-11% ל-13%. מגמות עלייה אלו באו בעיקר על חשבון רשימת ימינה, שבבחירות 2021 זכתה ל-14% מקולות המסורתיים וכאמור לא התמודדה בבחירות 2022 (אף ש-2% מהמסורתיים הצביעו בבחירות 2022 לרשימת הבית היהודי). ירידה בשיעור המצביעים המסורתיים נרשמה גם בקרב רשימת המחנה הממלכתי ששתי המפלגות שהרכיבו אותה – תקווה חדשה וכחול לבן – זכו בבחירות 2021 יחד ל-18% מקולות המסורתיים, ובבחירות אלו ירדו ל-12.5%.

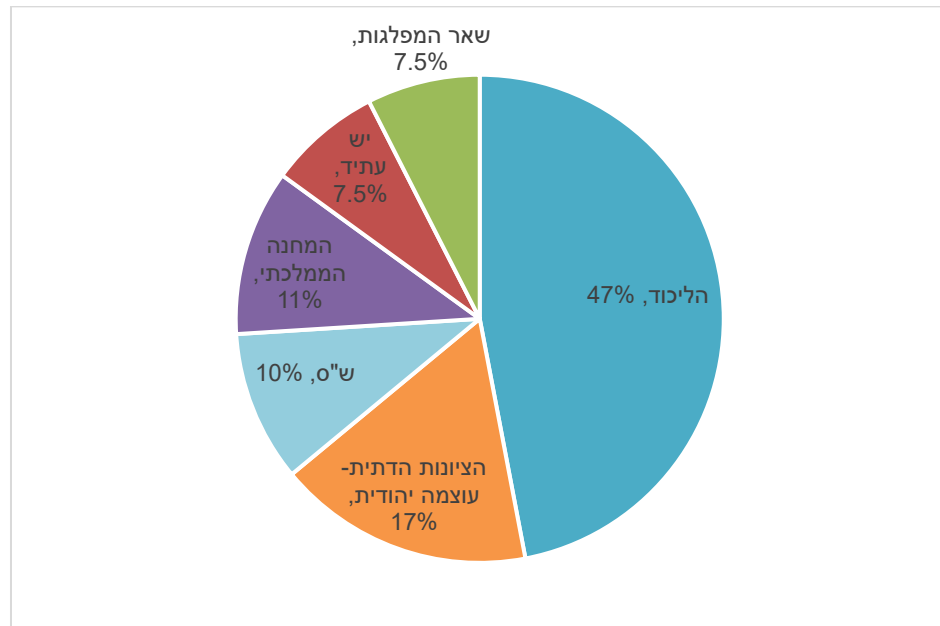
בשני התרשימים הבאים מוצגת התפלגות ההצבעה בחלוקה לסוגים השונים של מסורתיים.

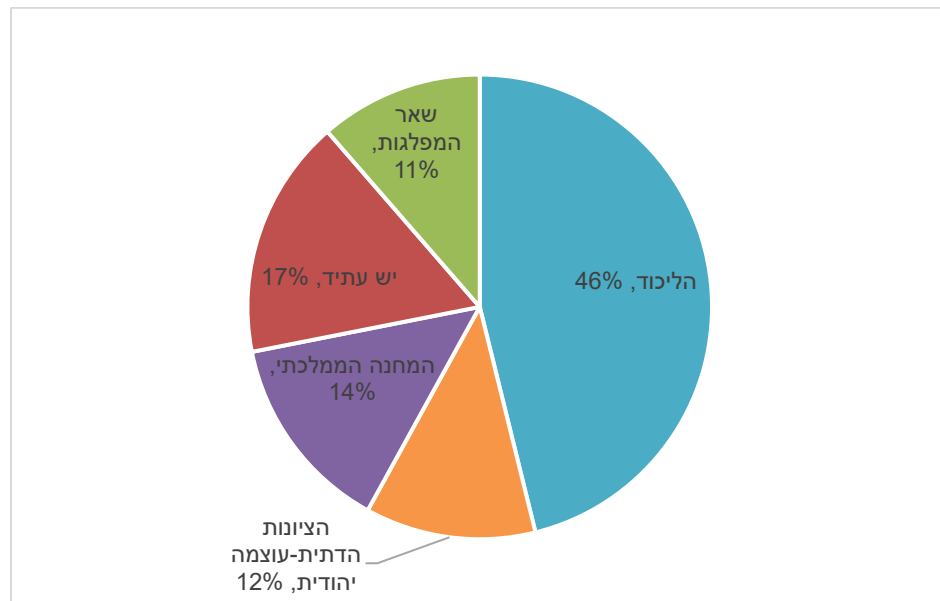
המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

תרשים 6. פילוח ההצבעה של הציבור המסורתי-דתי בבחירות 2022, לפי רשימות (ב-%)

תרשים 7. פילוח ההצבעה של הציבור המסורתי לא דתי בבחירות 2022, לפי רשימות (ב-%)

שיעור ההצבעה לליכוד בקרב הציבור המסורתי-דתי והציבור המסורתי הלא דתי זהה כמעט לחלוטין (47% לעומת 46%). לעומת זאת, ניתן לזהות הבדלים בכל הנוגע להצבעה לרשימות אחרות. בציבור המסורתי-דתי יש נטייה גבוהה יותר להצביע לרשימות דתיות, כך ש-17% מהציבור המסורתי-דתי הצביעו לרשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית ועוד 10% הצביעו לשי"ס (וגם 1.5% ליהדות התורה). לעומת זאת, בציבור המסורתי הלא דתי הרשימות הדומיננטיות אחרי הליכוד הן רשימות מרכז: יש עתיד (17%) והמחנה הממלכתי (14%), ואילו

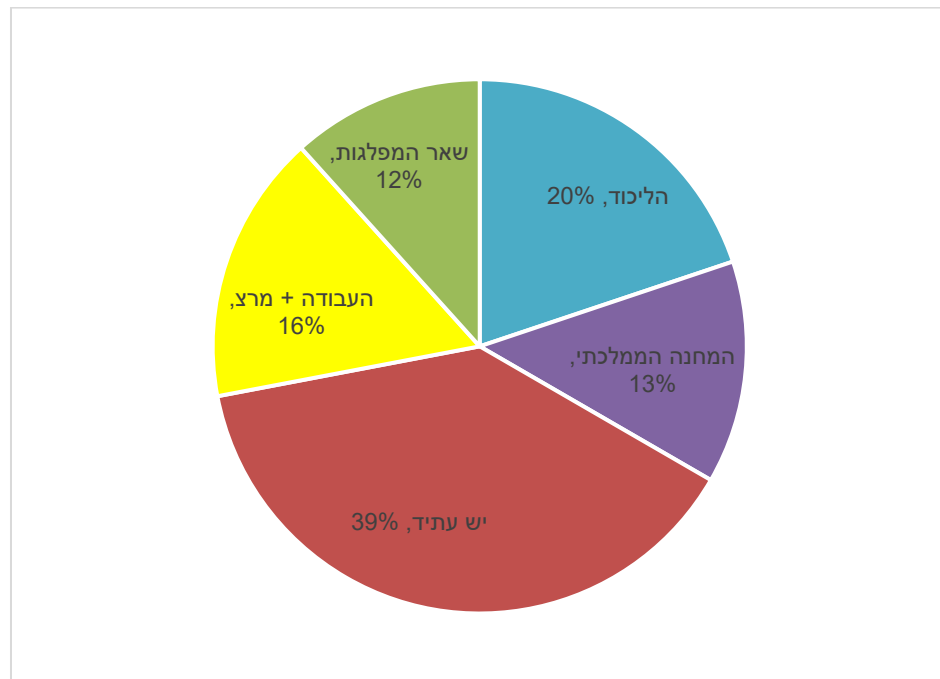

לרשימות החרדיות שיעור ההצבעה היה נמוך ביותר (2% יחד לש"ס ויהדות התורה).

הציבור החילוני

בתרשים הבא מוצגת התפלגות ההצבעה של הציבור החילוני בבחירות 2022.

תרשים 8. פילוח ההצבעה של הציבור החילוני בבחירות 2022, לפי רשימות (ב-%)

הרשימה הדומיננטית ביותר בציבור החילוני היא יש עתיד שזכתה ל-39% מקולות החילונים, ולאחריה הליכוד שקיבלה 20% מקולות החילונים. המחנה הממלכתי קיבלה 13% מקולות ציבור זה, והעבודה ומרצ (שהתמודדו בנפרד) קיבלו יחד 16% מקולות החילונים.

השוואה לבחירות 2021 מלמדת על עלייה ניכרת בשיעור החילונים שהצביעו ליש עתיד (מ-31% ל-39%) ועל עלייה קלה בשיעור החילונים שהצביעו לליכוד (מ-17% ל-20%); ומנגד, ירידה בשיעור החילונים שהצביעו למחנה הממלכתי (מ-18% ל-13%) ולרשימות העבודה ומרצ (מ-19% ל-16%).

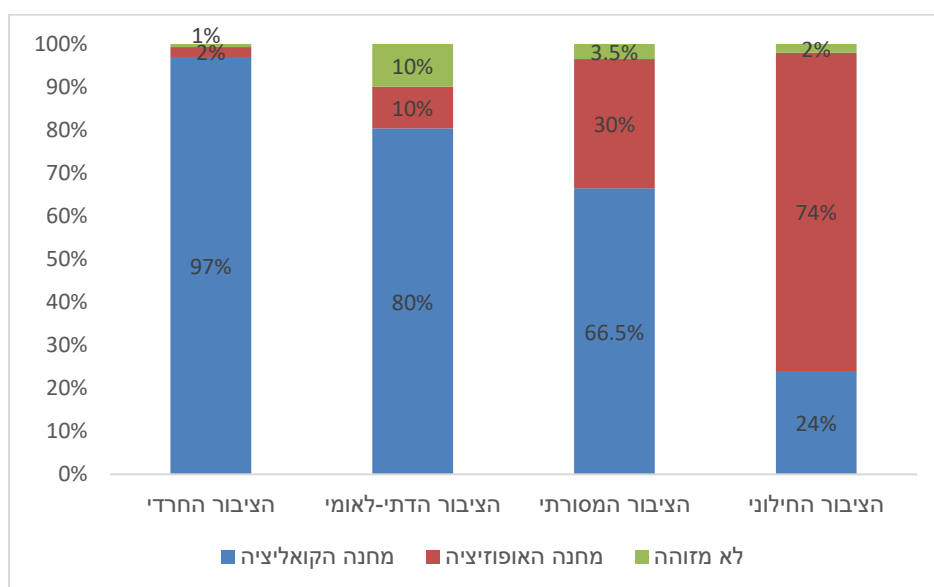
התפלגות ההצבעה לפי מחנות פוליטיים – ניתוח קבוצות דתיות

מעבר להצגת הנתונים ברמת הרשימות, יש חשיבות לניתוח ההצבעה גם בחלוקה לפי מחנות/גושים פוליטיים. הסיבה לכך היא שבמערכות הבחירות האחרונות, ובפרט לפני בחירות 2022, הרשימות התנהלו בחלוקה למחנות ברורים: מצד אחד עמדו רשימות הליכוד, ש"ס, יהדות התורה והציונות הדתית-עוצמה יהודית; מהצד השני היה ניתן לזהות במחנה אחד את הרשימות: יש עתיד, המחנה הממלכתי, ישראל ביתנו, העבודה, מרצ וכן את הרשימות הערביות. בהתאם לחלוקה גושית זו, מייד לאחר הבחירות הוקמה קואליציה של ארבע הרשימות המרכיבות את המחנה הראשון, ולכן נכנה גוש פוליטי זה בשם "מחנה הקואליציה", בעוד הרשימות המרכיבות את הגוש השני יכוננו "מחנה

האופוזיציה". אף שלאורך הקדנציה חלו שינויים קלים בחלוקה הגושית (למשל, המעבר של מפלגת תקווה חדשה לקואליציה), ההתייחסות כאן תהיה למחנות כפי שהם התנהלו בתקופת הבחירות ובתקופת הקמת הממשלה. במקרים של רשימות שלא עברו את אחוז החסימה אך היו מזוהות בבירור עם אחד המחנות, המצביעים להן שויכו למחנה הרלוונטי (למשל, השיוך של מרצ ובל"ד למחנה האופוזיציה). באשר לרשימות שלא עברו את אחוז החסימה אך לא היו מזוהות בבירור עם אחד הגושים, ובראשן הבית היהודי בראשות איילת שקד, המצביעים להן הוגדרו "לא מזוהה".

בתרשים הבא מוצגת התפלגות ההצבעה של הקבוצות הדתיות בציבור היהודי בישראל בבחירות 2022 בחלוקה למחנות פוליטיים.

תרשים 9. הקבוצות הדתיות בחברה היהודית בישראל לפי התפלגות למחנות פוליטיים בבחירות 2022 (ב-%)

מהתרשים ניכר שיש מתאם ברור בין הגדרה דתית/חילונית ובין השתייכות לאחד המחנות הפוליטיים. בקרב חרדים, בקרב דתיים-לאומיים ובקרב מסורתיים יש רוב למצביעי מחנה הקואליציה, אך הרוב הזה מובהק יותר ככל שנעים לכיוון החרדי על הרצף הדתי-חילוני: 97% מהחרדים הצביעו לרשימות מחנה הקואליציה, לעומת 80% מהדתיים-לאומיים ו-66.5% מהמסורתיים. לעומת זאת, בקרב החילונים יש רוב מובהק של 74% שהצביעו למחנה האופוזיציה.

תמונה דומה נצפתה גם בבחירות 2021, אך מכיוון שאז רשימת ימינה – שלא הייתה מזוהה באופן מובהק עם אחד הגושים טרם הבחירות – זכתה להצלחה גדולה יותר מאשר הרשימות הבלתי מזוהות בבחירות 2022, התמונה הייתה מורכבת מעט יותר.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

חלק ב: פילוח מצביעי הרשימות הגדולות

מבוא

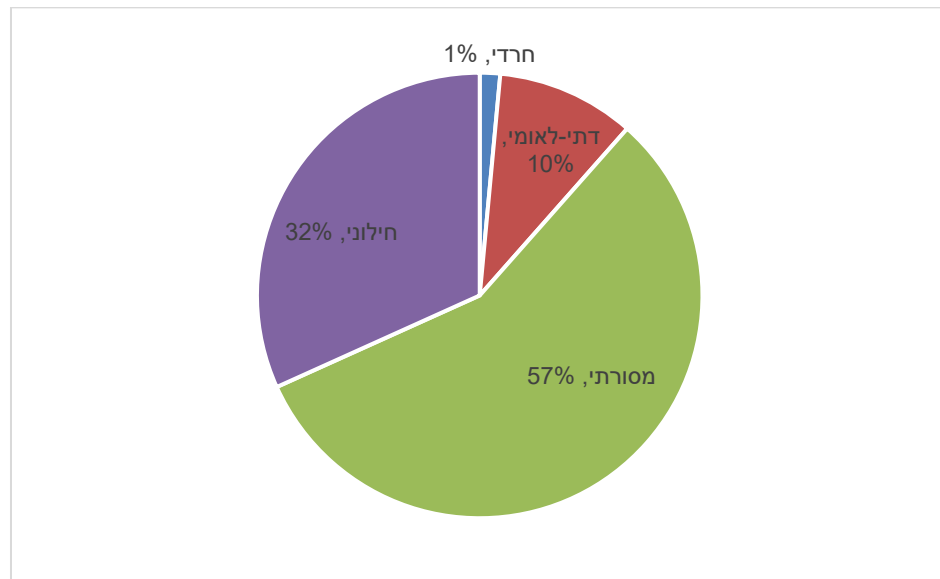
בעוד בחלק הקודם הניתוח בחן את התפלגות ההצבעה של הקבוצות השונות בחברה לפי ההגדרה הדתית שלהן, בחלק זה הניתוח יעשה מתוך הזווית של הרשימות ויצגי את ההתפלגות של המצביעים היהודים שלהן לפי הגדרה דתית. בשל הסטיות שיכולות לנבוע מגודל המדגם, ההתייחסות תהיה רק לרשימות הגדולות: רשימות שהמדגם שלהן כלל לפחות 1,000 משיבים: הליכוד, יש עתיד, הציונות הדתית-עוצמה יהודית והמחנה הממלכתי. ארבע רשימות אלו הן היחידות שקיבלו בבחירות 2022 למעלה מ-400,000 קולות.

לשם הנוחות והפשטות, בחלק זה אתמקד בארבע קבוצות ההגדרה הדתית המרכזיות מתוך איחוד של ההגדרה מסורתית ו-ההגדרה מסורתית לא דתית לקבוצה אחת (מסורתיים), וניתוח משותף של הקבוצה התורנית/חרדית לית והקבוצה הדתית-לאומית שאינה חרדית לקבוצה דתית-לאומית אחת.

הליכוד

בתרשים הבא מוצגת התפלגות המצביעים היהודים של רשימת הליכוד.

תרשים 10. התפלגות המצביעים היהודים של רשימת הליכוד בבחירות 2022, לפי הגדרה דתית (ב-%)

ברשימת הליכוד ניתן לזהות דומיננטיות ברורה של הציבור המסורתי: 57% ממצביעי הליכוד הגדירו את עצמם מסורתיים, 32% חילונים, 10% דתיים-לאומיים ו-1% חרדים. נתונים אלו זהים כמעט לחלוטין להתפלגות מצביעי הליכוד כפי שנצפתה בבחירות 2021, אז שיעור המסורתיים מבין מצביעי הליכוד עמד על 56%, ושיעור החילונים מבין מצביעי הליכוד עמד על 31%.

נתון מעניין נוסף הוא שמבין מצביעי הליכוד שהגדירו את עצמם מסורתיים, 64% הגדירו את עצמם מסורתיים לא דתיים לעומת 36% שהגדירו את עצמם מסורתיים-דתיים, ובהתאמה: 34% ממצביעי הליכוד הם מסורתיים לא דתיים ו-

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

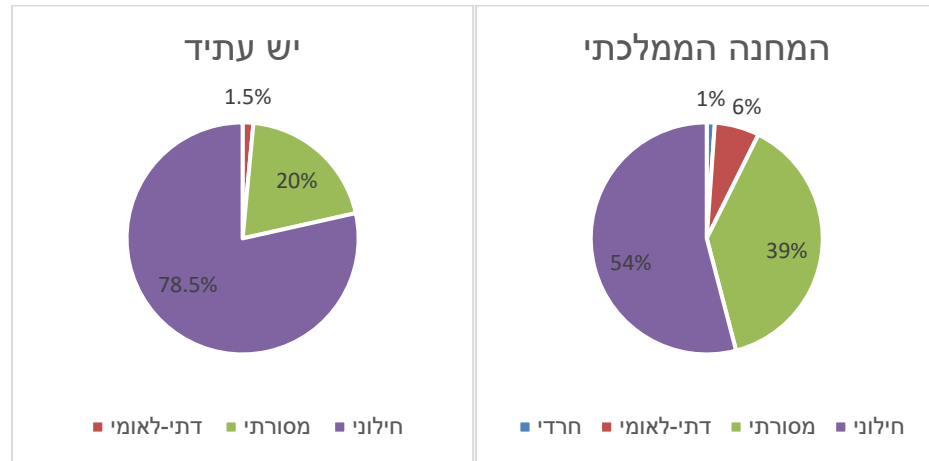
www.idi.org.il

23% ממצביעי הליכוד הם מסורתיים-דתיים. התפלגות דומה מאוד להתפלגות של כלל הציבור המסורתי בין מסורתיים-דתיים למסורתיים לא דתיים.

רשימות המרכז: יש עתיד והמחנה הממלכתי

בתרשים הבא מוצגת התפלגות המצביעים היהודים של רשימות המרכז הגדולות בבחירות 2022: יש עתיד והמחנה הממלכתי.

תרשים 11. התפלגות המצביעים היהודים של רשימות המרכז הגדולות בבחירות 2022 (יש עתיד והמחנה הממלכתי), לפי הגדרה דתית (ב-%)

הן ביש עתיד והן במחנה הממלכתי ניתן לזהות רוב של מצביעים חילונים, אך קיים פער בולט ביניהן. פרופיל מצביעי יש עתיד הוא במובהק חילוני יותר, כך ש-78.5% ממצביעי הרשימה הם חילונים, לעומת 20% מסורתיים, 1.5% דתיים ואחוז אפסי של מצביעים חרדים. לעומת זאת, בקרב מצביעי המחנה הממלכתי החילונים היו 54%, כך ששיעור המסורתיים מבין מצביעי הרשימה היה גבוה בהרבה מאשר ביש עתיד ועמד על 39%, וכך גם הנתח היחסי של מצביעים דתיים היה גבוה יותר ועמד על 6%.

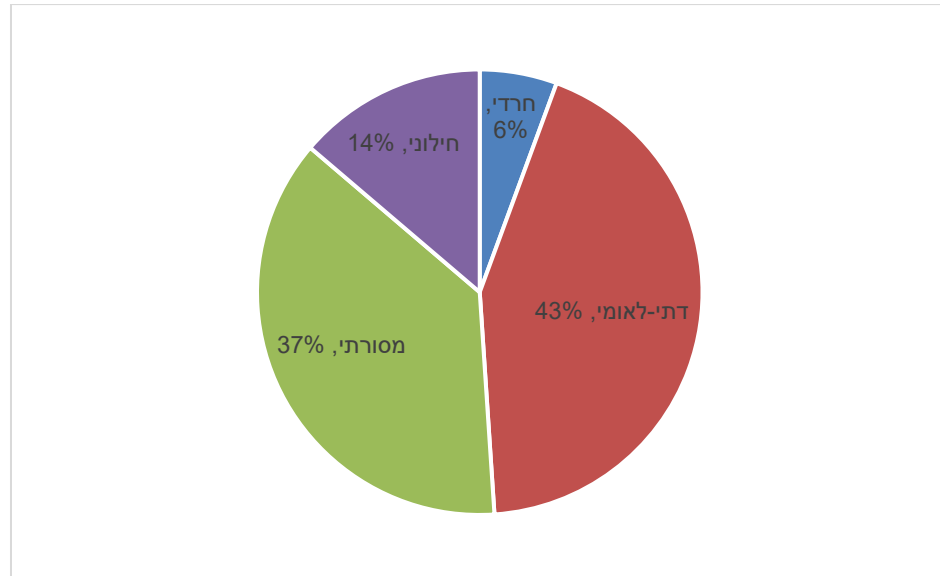
השוואה לבחירות 2021 מלמדת שגם כשמדובר ברשימות אלו, כמעט שלא חל שינוי בפרופיל המצביעים. אף שיש עתיד עלתה באופן משמעותי מ-17 ל-24 מנדטים, פרופיל המצביעים בה נשאר זהה כמעט לחלוטין: 79% ממצביעי הרשימה בבחירות 2021 היו חילונים, 20% מסורתיים ו-1% דתיים. רשימת המחנה הממלכתי הייתה למעשה איחוד של שתי מפלגות שהתמודדו בנפרד בבחירות 2021: כחול לבן ותקווה חדשה. בבחירות 2021 זכו שתי המפלגות יחד ל-14 מנדטים, ואילו האיחוד בבחירות 2022 זכה ל-12 מנדטים. על אף השינוי באופן ההתמודדות, חיבור נתוני המצביעים של שתי המפלגות הללו בבחירות 2021 מלמד על תמונה דומה של פרופיל המצביעים מבחינת הגדרה דתית בהשוואה לבחירות 2022: בבחירות 2021 היו 54% ממצביעי כחול לבן ותקווה חדשה חילונים, ממש כמו בבחירות 2022. שיעור המצביעים המסורתיים של שתי המפלגות היה אז גבוה במעט (41% בבחירות 2021, לעומת 39% בבחירות 2022), ומנגד שיעור המצביעים הדתיים היה אז נמוך במעט (4% בבחירות 2021, לעומת 6% בבחירות 2022).

רשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית

בתרשים הבא מוצגת התפלגות המצביעים היהודים של רשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית בבחירות 2022.

תרשים 12. התפלגות המצביעים היהודים של רשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית בבחירות 2022, לפי הגדרה דתית (ב-%)

בניגוד לרשימות הקודמות שהוצגו, שאצלן נמצא כי קבוצה אחת (חילונים או מסורתיים) היא משום רוב דומיננטי בקרב מצביעי הרשימה, ברשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית התמונה מגוונת יותר: שתי הקבוצות הדומיננטיות ביותר בקרב מצביעי הרשימה הן דתיים-לאומיים (43%) ומסורתיים (37%), וכן יש לרשימה 14% מצביעים חילונים ו-6% מצביעים חרדים.

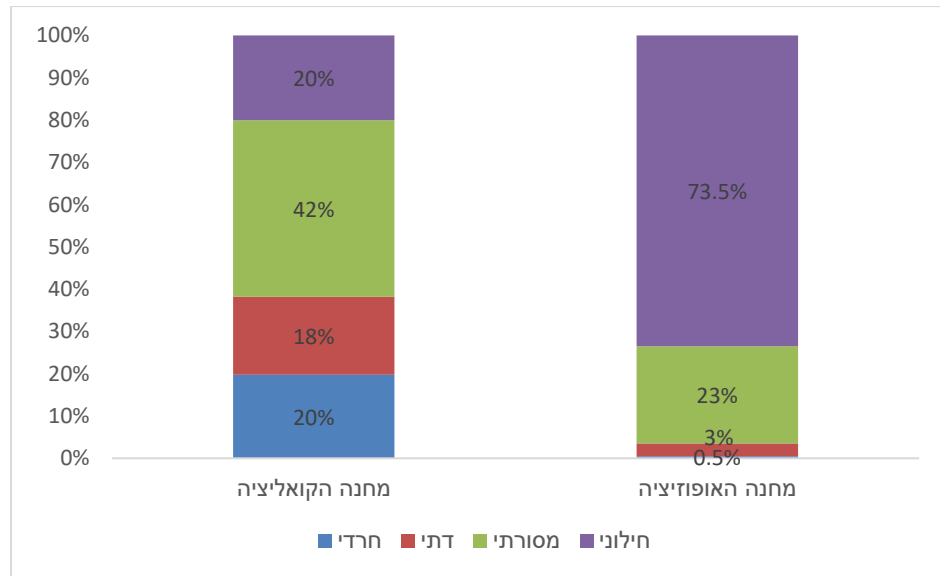
זאת ועוד, בניגוד לרשימות הקודמות שנסקרו, שבהן לא חלו שינויים מהותיים בפרופיל הדתי של המצביעים בין שתי מערכות הבחירות, ברשימה זו חל בבחירות 2022 שינוי משמעותי בפרופיל המצביעים בהשוואה לבחירות 2021 שהתבטא בשיעור גבוה יותר של מצביעים מסורתיים וחילונים. בבחירות 2021 הגיעו 70% ממצביעי הרשימה מהמחנה הדתי: 61% דתיים-לאומיים ו-9% חרדים, כך שיעור המסורתיים והחילונים בקרב מצביעי הרשימה עמד על 30% (25% מסורתיים ו-5% חילונים). לעומת זאת, בבחירות 2022 ירד שיעור המצביעים הדתיים-לאומיים והחרדים ל-49%, בעוד שיעור המצביעים המסורתיים והחילונים עלה ל-51%. לנוכח ההתחזקות הגדולה של הרשימה בבחירות אלו (עלייה מ-6 ל-14 מנדטים), נראה שהיא הצליחה לפנות בבחירות אלו לציבור הלא דתי באופן משמעותי הרבה יותר מאשר בבחירות 2021.

התפלגות ההצבעה לפי מחנות פוליטיים

לסיום חלק זה מוצגת ההתפלגות של המחנות הפוליטיים לפי ההגדרה הדתית של המצביעים היהודים.

תרשים 13. התפלגות המחנות הפוליטיים לפי הגדרה דתית של המצביעים היהודים בבחירות 2022 (מדגם יהודים, ב-%)

מהתרשים עולה הבדל ברור בפרופיל ההגדרה הדתית של מצביעי שני המחנות הפוליטיים: בקרב מצביעי מחנה האופוזיציה יש רוב ברור של חילונים (73.5%), בעוד בקרב מצביעי מחנה הקואליציה ישנו גיוון גדול יותר בין הקבוצות באוכלוסייה היהודית: 42% מסורתיים, והיתר מתחלקים כמעט שווה בשווה בין חילונים, דתיים-לאומיים וחרדים. כאמור, הנתונים מתייחסים לאוכלוסייה היהודית בלבד. ניתוח הכולל גם מצביעים מהחברה הערבית היה מראה כי תמונת התפלגות המצביעים במחנה האופוזיציה בין קבוצות האוכלוסייה השונות היא מגוונת יותר.

סיכום

סקירה זו מלמדת על מתאם ברור בין הגדרה דתית ובין הצבעה בבחירות. מהסקירה עולה כי ככל שנעים לכיוון החילוני על הרצף חרדים-חילונים, כך עולים סיכויי ההצבעה למחנה פוליטי המזוהה כיום עם האופוזיציה, וכן להפך. ניתוח ההצבעה לפי רשימות מלמד שברשימות שונות יש דומיננטיות של קבוצות שונות: בליכוד רוב המצביעים הם מהציבור המסורתי (57%); במחנה הממלכתי וביש עתיד רוב המצביעים הם מהציבור החילוני (54%-ו-78.5%, בהתאמה); וברשימת הציונות הדתית-עוצמה יהודית הציבור הדומיננטי בקרב המצביעים הוא הציבור הדתי (43%).